

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 538/2023
14.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Дејан Крстић, адвокат из ..., против туженог Црвеног крста Србије, Црвени крст Блаце, кога заступа Правобранилаштво Општине Блаце, ради поништаја одлуке и утврђења постојања радног односа на неодређено време, одлучујући о ревизији тужиље, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3419/2022 од 15.11.2022. године, у седници већа одржаној дана 14.03.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3419/2022 од 15.11.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Куршумлији П1 43/2022 од 23.05.2022. године, одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се поништи решење туженог број ../21 од 08.02.2021. године, којим је тужилци отказан уговор о раду на одређено време број ../2021 од 03.01.2021. године, као незаконито (став први изреке). Одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се утврди да је тужилца засновала радни однос на неодређено време код туженог почев од 01.02.2021. године, преображајем радног из односа на одређено време у радни однос на неодређено време (став други изреке). Одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужени да је врати на рад и распореди на послове који одговарају њеној стручној спреми, знању и способностима (став трећи изреке). Наложено је тужилци да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 121.500,00 динара (став четврти изреке).

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 3419/2022 од 15.11.2022. године, одбијена је, као неоснована жалба тужиље и потврђена пресуда Основног суда у Куршумлији П1 43/2022 од 23.05.2022. године (став први изреке). Одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка (став други изреке).

Против правоснажне пресуде донете у другом степену, тужилца је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка учињене пред другостепеним судом и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. Закона парничном поступку - ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 10/23 – други закон) и утврдио да ревизија није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 407. став 1. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити. У поступку по жалби другостепени суд није пропустио да примени нити је неправилно применио одредбе процесног закона, што је било или могло бити од утицаја на законитост и правилност побијане одлуке.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је засновала радни однос код туженог на основу Уговора о раду од 01.12.2016. године на радном месту ..., на одређено време са 50% радног времена, почев од 05.11.2016. године до 15.04.2017. године. Тужила је ступила на рад 15.11.2016. године. Следећим Уговором о раду од 01.01.2017. године тужила је засновала радни однос на истом радном месту са истим радним задацима поново на одређено време до 15.04.2017. године са пуним радним временом. Уговором о раду од 26.11.2018. године који није потписан од стране тужиле и туженог, али за који су странке изјавиле да је неспорно закључен, тужила поново заснива радни однос на радном месту ..., али без одређења да се радни однос заснива на одређено или неодређено време. Последњи Уговор о раду тужила је закључила са туженим 03.01.2021. године на одређено време почев од 03.01.2021. године до 31.01.2021. године, на радном месту за обављање послова у ..., на радном месту ..., док је програм у току. Решењем од 08.02.2021. године тужилји је отказан Уговор о раду на одређено време због истека рока на који је заснован, те је тужилји престао радни однос 31.01.2021. године.

Решењем туженог број ../17 од 18.08.2017. године одређено је да ће тужила користити годишњи одмор за 2017. годину у трајању од 22 радна дана у периоду од 09.08.2017. године до 08.09.2017. године. Тужени је дана 02.11.2018. године донео решење о посебној заштити од отказа уговора о раду у коме је наведено да је тужила донела доказ о боловању од надлежног органа ради неге детета. Увидом у потврду Дома здравља од 30.05.2019. године утврђено је да је тужила била привремено спречена за рад у периоду од 02.06.2019. године због породилског одсуства, а тужени је решењем од 12.07.2019. године констатовао да је тужила дана 02.06.2019. године започела са коришћењем породилског одсуства које ће трајати до 01.06.2020. године. Увидом у допис Црвеног крста број 1048/1 од 13.05.2016. године утврђено је да су обавештене организације Црвеног крста у градовима и општинама које реализују програм народних кухиња, да је дана 18.02.2016. године потписан споразум о сарадњи са Министарством рада, запошљавања и социјалне политике о реализацији набавке и дистрибуције хране за девет месеци, а из мејла Црвеног крста Србије произлази да је дана 25.03.2020. године закључен још један овакав споразум за потребе 79 народних кухиња. Инспектор рада је решењем од 14.05.2021. године одбацио захтев тужиле за одлагање извршења решења о отказу уговора о раду, које решење је потврђено решењем Министарства за рад, запошљавања, борачка и социјална питања од 08.07.2021. године.

У току трајања радног односа код туженог, тужила је два пута користила трудничко и породилско боловање и то почев од 11.09.2017. године до 01.11.2018. године и почев од 02.11.2018. године до 01.06.2019. године, на трудничком боловању, па од 02.06.2019. до 01.06.2020. године на одсуству са рада ради неге детета. Вештачењем од стране вештака економско-финансијске струке утврђено да је период када је тужила била у радном односу, а то од 15.11.2016. до 31.01.2021. године је период који обухвата 1076 могућих радних дана, а да је у овом периоду тужила имала 386 радних дана редовног рада, 80 дана боловања и 607 дана боловања ради породилског одсуства и неге детета.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су нашли да је тужбени захтев тужиле неоснован, односно да решење о отказу уговора о раду није незаконито, имајући у виду да је тужилци престао радни однос због истека рока на који је заснован.

Према одредби члана 37. Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“ број 24/2005 ... 75/2014) уговор о раду може да се закључи на одређено време за заснивање радног односа чије је трајање унапред одређено објективним разлозима који су оправдани роком или извршењем одређеног посла или наступањем одређеног догађаја за време трајања тих потреба (став 1.). Послодавац може закључити један или више уговора о раду из става 1. овог члана на основу којих се радни однос са истим запосленим заснива за период који са прекидима или без прекида не може бити дужи од 24 месеца (став 2.). Прекид краћи од 30 дана не сматра се прекидом периода из става 2. овог члана (став 3.). Ако је уговор о раду на одрђено време закључен супротно одредбама овог Закона, или ако запослени остане да ради код послодавца најмање 5 радних дана по истеку времена за које је закључен, сматра се да је радни однос заснован на неодређено време (став 6.).

Одредбом члана 187. став 1. Закона о раду прописано је да за време трудноће, породилског одсуства, одсуства ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета, послодавац не може запосленом да откаже уговор о раду. Запосленом из става 1. овог члана рок за који је уговор засновао радни однос за одређено време продужава се до истека коришћења права на одсуство.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања и цитираних одредби закона, правилан је закључак нижестепених судова да је тужени у складу са цитираним законским одредбама које забрањују отказивање уговора о раду у стадијуму породилског одсуства или одсуства ради неге детета или одсуства ради посебне неге детета, наставио да закључује уговор о раду на одређено време са туженом и тиме спречио наступање отказног разлога- истек времена на који је уговор о раду закључен и на тај начин омогућио тужилци коришћење права из корпуса заштите материнства, односно коришћење породилског одсуства или одсуства са рада ради неге детета. Тужени је као послодавац на тај начин заштитио тужилцу, као свог запосленог од престанка радног односа и омогућио да континуирано закључивање уговора на одређено време за све време трајања њеног одсуства.

Из наведеног произлази да је правилно примењено материјално право када је одбијен тужбени захтев, јер се у конкретном случају нису стекли услови за преображај радног односа код туженог са одређеног на неодређено време, односно нижестепени судови су правилном оценом доказа узимајући у обзир налаз и мишљење вештака економско-финансијске струке утврдили да је тужиља конкретно у спорном временском периоду имала тачно 386 радних дана. Стога је правилно налажење нижестепених судова да је тужбени захтев тужиље неоснован код чињенице да за време на које је закључен наведени уговор односи на трудничко боловање и породилско одуство, те да не може представљати време које је у смислу одредбе члана 37. став 2. и 6. Закона о раду потребно за прерастање радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време.

Имајући у виду да се наводима ревизије не доводи у сумњу правилност и законитост побијане пресуде, Врховни суд је на основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци, без детаљног образложења ревизијске одлуке у смислу става 2. истог члана.

**Председник већа-судија
Весна Субић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**